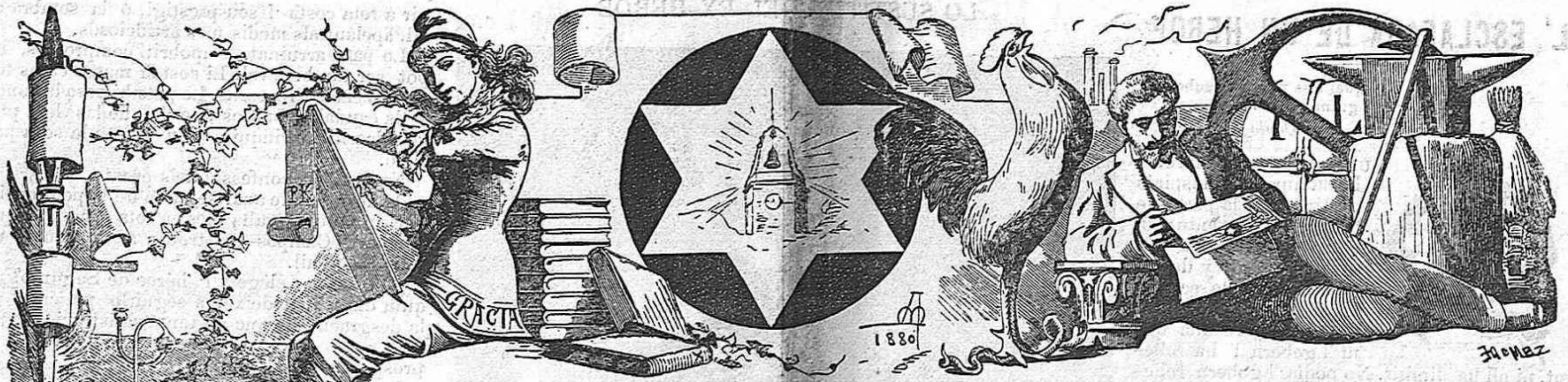

(0/38)

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.

Números atrassats: 10 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga. BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50 Cuba y Puerto-Rico 2.—Estranger, 2'50.

NEGRURAS ESPANYOLAS

La tornada de 'n Titó.

Ja que no fá res, sería convenient enviarlo á Cuba en busca dels barcos que han de vigilar las costas.

Inundació pernanent, que acabarà per ofegar á la pobra Espanya.

¡¡Aixís ho ha deixat!!

L'ESCLAFADA DE UN HEROE

«Aquel que más alto sube
más grande porrazo dá.»

(Copta popular.)

UNA manera de caure!...
Faria riure si no inspirés
llástima per la part que
li toca a la desventurada
nació espanyola. L'hé-
roe de Sagunto y de Ca-
laf ha deixat de ser ge-
neral en jefe del exèrcit
de Cuba, y resulta que
ni'l govern l'ha relle-
vat, ni ell ha dimitit. No podia'l govern relle-
varlo per ser D. Arseni qui es: lo prestigi major
de la restauració borbònica; y no podia ell di-
mitir, perquè 'ls generals davant del enemich
no dimiteixen.

Y donchs, com s'ha operat lo miracle? De
una manera molt senzilla. Reunint als repre-
sentants dels tres partits de Cuba, y logrant
que dos dels tres partits manifestessin que no
tenían cap motiu per estar satisfets del sesgo
de la guerra. Aixó va cablegrafarse al govern
y'l govern sense considerar que havia fet cau-
sa comú ab'l héroe, li va respondre:—T'auto-
rizo per deixar lo mando.

Y'l héroe va dir:—Ahí queda eso.
Pero quadrante y alsant lo cap ab orgull, va
exclamar:—Consti que no dimiteixo, ni hauria
dimitit may, cedint a la pressió de ningú...; Bo-
nich soch jo per deixarme imposar!... No dimi-
teixo; pero m'embarco.

Y aixís, ab aquesta mónita, s'ha volgut llan-
sar sobre 'ls partits cubans la culpa de las tor-
pesas del govern conservador y de las debili-
tats y poca fortuna del héroe de Sagunto.

—M'han enganyat com un xino—deya
aquest.—Dèu dias atrás m'aplaudían, m'acla-
mavan, posavan en mí tota la seva confiança; y
de sota má treballavan traïdoramént perquè a
Madrid me seguessin l'herba sota 'ls peus.

Los representants dels partits han protestat
ab energia contra semblant imputació, y per fi,
avants d'embarcarse l'héroe, hostigat tal
vegada pels remordiments de conciencia, ha fet
la següent confessió:

«Confesso que hi fracassat y reconech que la
responsabilitat es méva exclusivament. No he
sabut emplear los medis, ni las facultats omnímodas
que vá donarme'l govern: no he sabut contentar a tots
los partits: no he sabut impedir que la insurrecció
arribés al occident de l'ista.»

—Xaff!

—¿Qu'es aixó?

—L'esclafada de un héroe!

No faltarán, sens dupte, esperits benévols y tempera-
ments impresionables, que s'commourán davant de
aquesta explícita confessió de impotencia, que revela
quan menos una sinceritat a la qual no 'ns tenen gens
acostumats els nostres homes públics. Una confessió
leal inspira sempre sentiments de misericordia.

Nosaltres opinariám de aquesta conformitat, si aixís
com es general qui s'ha confessat, signés també gene-
ral la seva confessió.

Sería necessari que l'héroe de Sagunto no s'limités
a abocar a última hora los seus pecats coronats per
la desgracia, pel fracás, per l'impotencia, sino que s'
confessés també a la fás del país de tots los que ha co-
més en lo transcurs de la seva vida, fins de aquells que
van reportarli éxits, honors y fortuna.

D. Arseni va pecar gravement quan va girar l'espat-
lla a la República qu'era'l govern de la nació, conspi-
rant obertament contra un govern que l'havia colmat
de ascensos y consideracions.

D. Arseni va pecar, quan prestant oïdos a certs ricat-
xos de Barcelona, y avassallat per la febre de l'orgull,
va creures apte y digne per alcansar lo títol de salvador
de la patria.

D. Arseni va cometre un pecat imperdonable, anant-
se'n a Sagunto a seduir a las foras del exèrcit que la
patria havia armat contra 'ls carlins alsats en armas,
indubintlas a aixecar la bandera de la restauració mo-
narquica, ab perill d'encendre una tercera guerra-civil,
com si no bastessin las dos qu' escolavan la sanch de
la nació.

Y va pecar platejant als carlins.

Y va pecar daurant als filibusteros.

Y ha estat pecant vint anys de carrera convertintse
en l'home de las corassonadas, arbitre absolut del joch
polítich de dos pandillas de vividors que han pres pel
seu compte la riquesa pública y la dignitat de la nació,
triturant tots los ideals del poble. Burlant las lleys més
sagradas, empleant las malas arts més repugnants a fi
y efecte de dominar sobre una nació decadent y aba-
tuda per obra seva, y per obra seva escéptica y fasti-
gejada.

LO SUSTITUT DEL EX-HÉROE

EXCM. SR. D. VALERIA WEYLER,
gobernador general de la Isla de Cuba, y general en jefe del exèrcit de operaciones

Confessi tots aquests pecats: proclami en veu alta
que la seva vida pública es una serie de faltas irrepa-
rables, quals conseqüències pesan sobre'l país y lla-
vors no tindrém cap inconvenient en dir:

—La misericordia de Déu y'l perdó dels homes siga
per qui s'ha arrepentit, confessant las sévas culpas.

Avuy no podém ser encare tan generosos.

Las responsabilitats actuals son la conseqüència ló-
gica é indeclinable de més de 20 anys d'errors y va-
naglorias fomentadas per la creencia interessada de que
qui havia tingut la fortuna de cambiar a Sagunto, ab
un cop d'audacia, 'l modo de ser de la nació, era, per
aquest mer fet, lo primer talent polítich del país, lo
primer geni militar del exèrcit, l'home providencial
destinat a salvar en las circunstancias més difícils y
compromesas lo bon nom y'l prestigi de la patria.

Los que s'xalavan ab lo resultat de las sévas corasso-
nadas aixís ho anavan propagant, y ell ¡pobre home! s'
ho creya de bona fé.

Per aixó 'ls liberals l'enviavan a Melilla, ahont la
desventurada Espanya feu lo bon paper que tothom re-
corda encare ab las galts enrogidas.

Per aixó 'ls conservadors van enviarlo a Cuba.

Los resultats de aquesta última campanya 'ls procla-
ma l'insurrecció ensenyorida de l'ista; l'esterilitat mo-
mentánea dels inmensos sacrificis imposats al país; la
casi inacció del exèrcit més formidable que may haja
enviat Espanya a l'altra banda del Atlántich; lo fracás
de totas las promesas que anticipava l'héroe respecte
als resultats de la campanya; la impossibilitat en que
s'ha vist de fraguar un nou Zanjón, avants de batre'l
coure; los funestos errors inherents a una política de
complacencias y magarrufas ab un enemich traïdor y
desagrahit; en una paraula, la gran aixafada del héroe,
del primer prestigi de la monarquia, per ells mateixos
reconeguda y confessada.

Total: un compromís tremendo, un dels conflictes més
espantosos pels quals ha passat Espanya en lo que va
de sigle.

Tal es lo fruyt de la restauració, madurat precisa-
ment per l'home que va ferla.

Camí de la Península s' troba actualment. Ab cal-
lada simpatia y afeció podran anarlo a rebre 'ls homes
que s'han aprofitat de la seva obra desastrosa. Podrán
pendre totas las precaucions per no ofendre'l ni llasti-
marlo. Podrán dirli que a una desgracia tots en aquest
mon hi estém exposats. Y fins podran tractar de soste-

nir a tota costa 'l seu prestigi, ó la sombra d'
ell, apelant als medis mes artificiosos.

Lo país arruïnát, empobrit, compromés, no
pot ser tan benévol. Li costan massa caras to-
tas aqueixas aventuras. Lo país hi posa la sanch
y 'ls caudals, just es que 'ls que las han pro-
vocadas hi sacrificuin quan menos la seva po-
sició.

No basta la confessió dels pecats.

Aquesta ha de anar seguida de la penitencia.

Espartero—y valia mes en tots conceptes que
Martinez Campos—va trobar a Logronyo un
retiro tranquil.

¿Quín retiro elegeix l'héroe de Sagunto? ¿Y
quín día s' decideixen a seguirlo pel camí de
la desgracia, 'ls que ab tanta satisfacció y pro-
fit corrian darrera seu per l'ampla vía de la
prosperitat y la fortuna?

P. K.

BATALLADAS

Los diputats republicans de Catalunya
s' reuniren dissapte de la senmana pa-
sada ab lo propòsit de donar un mani-
fest al país, apareixent units en senti-
ments y resolucions pera afrontar las
críticas circunstancias presents. Tots
estavan disposats a suscriure'l, fins que s'pre-
sentá 'l Sr. Vallés y Ribot, ausent fins llavors,
y siguié ell, com no podia menos de serho, la
nota discordant que impossibilitá la realisació
de un acte sempre necessari, y avuy mes que
may.

Lo Sr. Vallés no admet altra unió que la qu'
ell s'ha imaginat, ab lo nom de revolucionaria,
ab exclusió de tot altre procediment. En un
comunicat ha fet públich que té ja compromi-
sos contrets en aquest sentit, y que no pot fal-
tarhi per res-del mon. Es inútil ferli present
que aquests compromisos están en oberta opo-
sició ab las ideas que sobre'l particular té rei-
teradament manifestadas D. Francisco Pi y
Margall. Desde que en lo meeting del Circo
van declarar lo divino, 'l Sr. Vallés y Ribot
se creu algo mes que pontífice, havent adoptat la máxi-
ma: «Qui no está ab mí, está contra mí.»

En distintas ocasions hem manifestat que no podíam
creure poch ni molt ab lo temperament revolucionari
del antich ex-ajudant del batalló de la Estrella, perquè
qui sent jove y un pobre diable, va desperdicar a l'
any 69 l'ocasió de recrearse sentint lo xiulet de las ba-
las en las barricadas del carrer de Ponent ó en las mon-
tanyas de Catalunya, no es possible que 26 anys des-
prés de aquesta fetxa y disfrutant lo benestar que li
proporciona sa productiva carrera de advocat, tal com
ell l'exerceix, s'haja tornat de sopte un valent, un tre-
mendo, davant del qual ha de tremolar tothom, desde
'ls monárquichs, fins a nosaltres, qu'hem demostrat
volar la República per tots los medis.

De tots modos, hasta admetent que 'ls conillets pu-
gan tornarse panteras, qu'es lo cas del divino Vallés,
crech que sería precís qu'ell mateix se senyalés un pla-
sso prudencial pera realizar la revolució projectada, re-
nunciant després de dit plasso a perturbar lo camp re-
publicá ab los seus ridículs exclusivismes.

O fa aixó, ó será necessari que 'ls republicans verda-
ders s'acostumin a prescindir en absolut de certs homes,
que anant sempre en busca de una falsa popularxeria,
no saben sentir la veu del cor ni davant de las angus-
tias de la patria, ni en vista de las imperiosas neces-
sitats de la causa republicana.

Un personatge carcunda en representació del marqués
de Serrano ha empré lo viatge a Venecia cridat per en
Carlets el de las húngaras.

Aquest viatge ha sigut objecte de tota mena de co-
mentaris en los círculs polítichs.

A mí sols se m'ocorra'l següent: «Quan los corps
treuhen lo cap de dessota l'ala, senyal que senten fa-
rúm de carn morta.»

Lliberals: tinguém preparada l'escopeta per si 'ls
corps s'aixecan!

A la primera noticia de qu'en Martinez Campos dei-
xava'l mando de las tropas de Cuba, en Sagasta va
tancar-se a casa seva, y pretextant un fort catarro, va
ficarse al lit.

—Que no vingui a veure'm ningú—va dir.—No puch
parlar: estich enrogullat.

Y diuhen, que va taparse'l cap de tal manera, que
no se li veyá mes que la punta del tupé.

Als dos dies ja estava completament bo y ja hi deya la seva. Ell no hauria rellevat al general. Perque ell encare confia en l'eficacia de las sevas corassonadas.

Y parlant de un altre assumpto, ha manifestat qu'ell s'oposará á que li disolguin las Cortes. Enhorabona que no las reuneixin; pero que no las disolguin.

Ab los seus diputats, si convé. secundará desinteressadament tots los plans de 'n Cánovas. Anton que vols, Anton que desitjas... Se resignará á no ser poder fins que 'l Mónstruo vulgui... Pero vol tenir los diputats seus... Vol fer lo paper dels pobres fent caritat als richs; dels dejuns obsequiant als farts ab suculents talladas!...

¡Qué tortuós, qué insustancial, qué ridícul, qué bizantí es tot aixó!...

¿Y no hi haurá ningú que donant lo crit de ¡Prou comedias! acabi de una vegada ab totes aquestas farsas completament inoportables?

L'acció de guerra sostinguda prop de Pinar del Río pel comandant Sanchez, auxiliat en hora oportuna pel tinent coronel San Martín, los quals lograren repicar l'esquena de 'n Maceo, causant á las bandes que acudilla numerosas baixas, no cambia encare l'aspecte de la guerra; pero no 's pot negar qu'és un bon síntoma.

Considerin sino que la victoria brillant de las nostras tropas ha coincidit ab l'embarc del héroe de Sagunto. Ns som, ni serém may supersticiosos; pero s'ha de reconeixer que hi ha casualitats molt agradables.

A 24.400 homes ascendeixen los reforços que s'envian á Cuba, baix la direcció del general Weyler.

Si 'ls que marxan y 'ls que hi son segueixen nous rumbos, impulsats per l'energia del nou general en jefe, no serán tant de sentir los sacrificis imposats á la generosa nació espanyola.

¡Felis viatge desitjém als que se'n van! ¡Bona sort als héroes de la patria!

Dijous hi hagué encare qui preguntá á 'n Cánovas: —¿Es cert lo rellevo del general Martínez Campos?

Y D. Anton va respondre ab arrogancia: —¡Es mentida!

Al dia següent lo govern autorisava al héroe de Sagunto pera deixar lo mando de las tropas.

Ja ho veuhem: s'atrapa mes aviat á un Mónstruo, que á un coix.

Lo plan de campanya del general Weyler ha sigut acullit simpáticamente pel país. Prescindir de tota preferencia de partit: no veure mes á Cuba qu' espanyols per una part é insurrectes per l'altra: fer la guerra, com la guerra s'ha de fer, ab decisió, activitat y energia; no negar la clemencia als que 's presentin, pero posarlos en lloch segur, evitant que pugán tornar á reunir-se ab las partidas, aixó es racional y previsor: aixó está á l'altura de las circumstancias.

Además no ha pogut menos de complaure'ns, que pel servey de la patria, lo general Weyler haja sollicitat y obtingut lo concurs actiu de militars tan valents y pundonorosos, com lo general Arola, á qui teníam arconat á causa de sas conegudas ideas republicanas.

A la patria 's deuen totes las energías, sense distinció de partits.

Y quan s'ha vist que fracassan los prestigis de la monarquia, es indispensable posar al servey actiu de la nació, 'ls prestigis de la República.

Alguns soldats inválids que regressan de Cuba inutilisats pel servey, tot just desembarcan á Cádiz, se veuen rodejats de un núvol de carrabiners y agents de l'Arrendataria que 'ls registran y 'ls prenen la mica de tabaco que pel seu consum portavan del país ahont hi han deixat uns la salut y altres un bras ó una cama.

Ara comprench perque 'ls cigarros de l'Arrendataria son tan dolents. Será degut á que tot lo que toca aquesta societat monopolisadora ha de tenir lo gust repugnant dels sentiments que destila.

Quinze soldats no mes, al mando de un sargento, custodiavan un ingeni situat en las inmediacions de Aguacate, quan una numerosa partida de mambissos va intimarlos la rendició.

—Primer morir que rendirnos!—van respondre.

Y en lo combat de un contra cent, morí 'l sargento y foren ferits gravement cinch soldats. Pero 'ls insurrectes se retiraren, escarmentats y ab moltas baixas.

¡Vels'hi aquí un sargento pundonorós, mirall y exemple d'héroes! Un pobre sargento incapás de dimitir davant del enemich. Un héroe obscur que entrega primer la vida que l'honra.

Confessém que si en los asars de la guerra se veuen successos que desesperan, se'n veuen, en cambi, d'altres que consolan y reconfortan!

¡MES MEMORIA, DON ARSENI!

ENTRE las moltas cosas raras que l'ex-general de Cuba ha dit aquests dies, hi ha una declaració estupenda: «Consti que jo no dimiteixo, ique jo no dimiteixo may davant del enemich!»
«No?... Anémho á veure.

A primers del any 1874 lo senyor Martínez Campos era capitá general de Catalunya.

Los carlistas invadian lo Principat, desde 'ls Pirineus al Ebro.

En Tristany y en Miret entravan á Vich 'l dia 7 de Janer.

El dia 10 una partida atacava á Rosas.

El dia 14 los carlistas entravan á Sant Vicents de Sarriá.

El dia 20 en Savalls exigia á Girona set trimestres de contribució.

El Ferrocarril de Zaragoza havia hagut de suspendre 'l servey desde 'l dia 4.

Los carlistas amenassavan á Manresa, á Caldas de Montbuy, á Santa Coloma...

Teniam, en una paraula, l'enemich al davant.

Y ¡qué feya en aquells precisos moments lo senyor Martínez Campos?

Dimitia. Y dimitia... per la poderosissima rahó de que 'l Govern qu' en Pavia havia format no era del gust de don Arseni.

Aixis ens ho explicava ell mateix ab molta desenvoltura en una allocució fetxada á Barcelona 'l 23 de Janer:

«... cuando supe la formación del Gabinete... presenté mi dimisión...»

Ab l'enemich á quatre passos.

¡Retruchs providencials de l'Historia!

Llavors á don Arseni no va agradarli l'aspecte d'Espanya, y va dimitir.

Ara á Espanya no li ha agradat l'aspecte de don Arseni y l'ha dimitit á n'ell.

Baix aquest punt de vista, casi estém en paus.

F.

AL EX-HEROE

No es que jo li vulgui mal, ni per gust al ordre 'l crido; pero aquest cop... le ha salido un poquito desigual.

D'aquella invencible fé que inspiravan las agallas del geni de las batallas,

¿qué 'n queda á horas d'ara? Ré.

L'idol ha suert l'acció del desengany malehit,

y 'l hermós daurat ha fugit y tothom diu: «¡Es llautó!»

¡Tan que de vosté 'ns refiavam lo dia en que marxá 'l veyam!

¡Tan espavilat que 'l creyam!

¡Tants éxits que n'esperavam!

Vosté 'ns anava á resoldre la cosa ab un cop de má:

quatre tantos y ja está;

lo que 's diu, arribá y moldre.

¡Quin pastel!... Ni una victoria, que de tal lo nom mereixi,

ni un sol fet que resplandeixi,

ni 'l més débil raig de gloria....

Ara per mor de la pluja,

ara per culpa del vent,

hem anat rebent, rebent,

y 'l porch se 'ns ha tornat truja.

¡Arribá á envaynar l'estoch y acabar per declarar

que ha errat la jugada!... ¡N'hi ha per tirá 'l llorón al foch!

¡Columna tan ben plantada torsarse aixis en un dia!

¡Estrella que tan lluhía veures de sopte eclipsada!

Confessi, oh geni abolit,

posante en el pit las mans,

que de caygudas semblants sempre més se'n va cruixit.

Quan se surt del laberint entre 'ls pitos de mitj mon;

quan lo qui era un Napoleón ve casi á tornarse un quinto;

Quan lo qui ha forjat el llamp fa sols cohets insegurs....

no queda cap mes recurs que desarse y plegá 'l ram.

Si; deixis de fer brometa, en salut cuydis y curis,

penji 'ls trastos... y apressuris á tallarse la coleta.

Un batacasso tan gros, rebut en banda tan crítica,

segons la ciencia política, necessita molt repós.

Es inútil replicá y volguer salvar la basa;

lo que toca primé espasa may més ¡may més ho será!

¿Qué 'n treuria, per dar gust á las passions ressentidas,

d'organisar més corridas?

¿Qué 'n treuria? ¿Algún disgust?

Nada, nada!... Acati 'l giro que á la cosa s'ha donat,

y sumis y resignat calli y accepti 'l retiro.

¿Tothom li diu: Prou? Donchs ¡pron!

Desa 'l casco á la maleta,

se'n va corrent á caseta y.... llestos: may més se'n mou.

C. GUMÁ.

¿DISCUTÍMHO?...

A ocasió es oportuna. ¿De qué 's tracta? D'un assumpto d'alta moralitat, de suprema justicia: de la equitativa distribució dels premis y 'ls cástichs.

Té en certas cosas l'humanitat unas teorías molt extravagants. Lo mateix accent que emplea per vituperar las culpas d'un home, l'aplica á l'alabansa d'aquellas culpas comesas per un altre.

Un pobre diable fa una picardia, y 'l món no té prou paraulas per reprobarlo.

—¡Quin pilló!—diu tothom:—¡quina manera de degradarse!— Un altre, que no es pobre ni es diable, realisa aquella mateixa picardia al per major.

—¡Quin espavilat!—exclama la gent:—¡qué llarga la sab aquest home!

¿Per qué á aquell 'l hém de tractar á xurriacadas y á aquest 'l hém d'omplir d'incens? ¿Ha de subsistir sempre aquesta irritant desigualtat, nascuda probablement al calor de la famosa lley del embut?

Lo primer que ha de tenir la justicia, es semblar justa, y més que may quan se tracta de la repartició de penas y recompensas.

Aquella hermosa máxima: *A cada hu lo que sigui séu*, ha de ser la primera pedra del edifici social.

¿No procurém observarho en molts cassos? Donchs ¿per qué no hem de practicarho en tots?

Desde l'infancia tenim ocasió de veure la gran aplicació d'aquest precepte.

Al nen qu' es bon minyó, se 'l mima y se li compran juguets; al xicot dolent, se 'l castiga y se 'l tanca al quarto fosch.

Aném á l'escola, y allí observém lo mateix: los deixebles bons y aplicats alcansen premis; los revoltosos y poch aficionats al estudi passen lo dia de jonolls y 's quedan sense dinar.

En l'universitat sol procedirse d'igual manera: los alumnos desaplicats arreplegan carbassa; los que aprofitan lo temps y las lliçons del professor se'n portan bonas notas y guanyan cursos.

¡Qué més volen! Fins Deu, qu' es la suprema bondat; Deu, pare de tots y font d'inagotable misericordia, no titubeja en regirse pels mateixos principis: als bons los porta al cel; als dolents los precipita á las calderas.

A cada hu lo que sigui séu. La justicia ha de ser avants que tot, més que tot, sobre de tot.

Si bons y dolents anessin al cel; si estudiants aplicats y desaplicats obtinguessin notas laudatorias; si nens quiets y revoltosos se vejessin recompensats del mateix modo ¿no correriam lo perill de veure molt aviat extingida la casta dels homes bons, dels estudiants laboriosos, dels nens quiets?

Donchs... apliquin lo quènto á tots los negocis humans, y comensarém á entendrés.

Los cárrechs públichs, las professions civils, las carreras militars deuen haver de subjectarse á la mateixa regla.

¿Ho fas bé? Premi. ¿Ho fas malament? Cástich.

Tenim una guerra. Lo general acomet al enemich, lo rodeja, 'l destrossa y gracias al seu talent militar, al seu geni estratègic, torna empenyant la palma de la victoria.

¿Qué mereix aquest general? Honors, graus, condecoracions, títols nobiliaris. Ha sigut bo, y li pertoca pujar al cel de las glorias humanas.

Revers de la medalla. Tenim una guerra y 'l general, en lloch de acorrallar y vencer al enemich, no fa més que equivocarse, tropear de fracás en fracás, perdre temps, homes y quartos, y tornar ab lo cap baix y la qua entre camas.

¿Qué li correspón?... Ha sigut dolent; donchs ha d'anar al infern.

No li ha de bastar la humil entonació del *mea culpa*. Si al que ho fa be se 'l aproba, al que ho fa malament se 'l ha de suspendre.

Aixó es lo lògic, lo que correspón, lo que reclaman l'equitat y la justicia.

¿No 'ls ho sembla á vostés?

FANTÁSTICH.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciudadans Mico Mendéz, J. M. y P., Un Sarauhista, A. Tilop, Embolica-crias, sursumcorda, Una tortosina, J. Asensio, Poilitrochs, Epigramátich, Noy gótic, Sarralench Vilafranqui, Jan del porró, Petit Burlat y Ruletaire.—Lo que 'ns envian aquesta semana no fa per casa.

Ciudadans Misericordia, F. Francés, Salvador Portas, Nena Finestrera, Montanyés del Taga, Otello, Pep de las Duxas, Un Turco-má, Joseph B., Cirilo Ciriot, Pau de l'orga, Rafel Rutllant, Anónim y Pere de las Ollas.—Insertarém alguna cosa de lo que 'ns envian.

Ciudadá Pell de Poma: Las copias no 'ns serveixen: per lo tant es malaguanyat lo temps que s'hi pert.—J. Staramsa: Está molt bé: ho publicarém.—Salvador Bonavia: Idem la composició que 'ns remet.—C. Ribó y M.: Idem.—Un alumno: ho tindré present.—Teneb Zerep: Lo pebrot que 'ns envia no está encare prou madur.—M. Serrano Casatambellas: No 'ns serveix.—J. Martí Giol: Vá bé.—Jeph de Jespus: Idem.—Aguileta: Ho publicarém.—Juanito Ll. y B.: Ha perdut lo caracter de actualitat. ¿Per qué no ho enviava avants?—Ll. Millá: L'article té bonas condicions y mirarém d'insertarlo.—J. Pedrirs: Las publicarém.—S. A. de J. (Matansas): Li agraheim que 'ns dongui a coneixer las sevas impressions.—Gustau P. V.: Aprofitarém alguna cosa.—J. Molas: Vá bé.—Un caixista: Ho publicarém.—J. Balaguer Soler: No hi veyém la punta.—Joanet dels Alls: Es flux.—M. C. (Begas): No 'ns es possible ocuparnos del assumpto, desde 'l moment que hi entenen los tribunals.—Carriguiri: Ben versificat ho está; pero l'assumpo no fa per casa.—Lope de péga: Es flux é incorrecte.—P. B. (Vilafranca): Gracias mil per l'envio de las sevas impressions.

(Inst. de RUS, feta expressament per LA CAMPANA.)

VILAFRANCA DEL PANADÉS.—Lo camp de 'n Sariols, poch després de la execució dels reos de Sta. Maria de Foix.

CUÁDRUPLE EXECUCIÓ Á VILAFRANCA DEL PANADES

OTROM té coneixement del horrible crim perpetrat en la rectoria de Foix, lo 6 de Agost de 1892. Una pandilla de malfactors fingint que anaven á cumplir una promensa penetraren en la solitaria iglesia de aquell poble, donant mort cruel al rector mossén Pallarolls, que tenia fama de rich. Aquest home vivia previngut y escamat, puig en distintes ocasions havia sigut objecte de atentats diversos, y la rectoria mateixa guardava recorts de crims horrorosos comesos en aquell siti en lo transcurs del temps.

Teresa Penas, una dona que feya las feynas á la rectoria, servi de introductora als bandolers. Pere Ferré (a) Gayol combiná l crim. Aquest fou perpetrat per la citada Teresa, per Joseph Puig y Olivé, per Jos-ph Esteve y Miró, per Salvador Batlle y Vidal y per la dona de aquest Pepa Vias y Vallés. Als cinch primers els sigué imposada la pena de mort y á la última una condemna de 17 anys de reclusió.

Solicitá l'indult, se obtingué á favor de 'n Gayol, home de pessims antecedents, que ha pasat á presidi la major part de la seva vida. Per la Teresa y 'ls altres tres no hi hagué misericordia.

Trasladats lo diumenge desde Barcelona, en cotxe celular, del qual sigueren extrets avants de arribar lo tren á la estació de Vilafranca, ahont esperava una concurrència extraordinaria, ingressaren en la presó. Lo dilluns al matí sigueren posats en capella.

Durant las 24 horas que allí permanesqueren, no tingueren comunicació ab ningú més que ab los jesuitas y 'ls germans de la Pau y Caritat, que anaren á auxiliarlos. Ab tal rigor cumplí 'l jutje de Vilafranca la circular disposant la incomunicació dels reos, que no 's permeté l'entrada á la capella ni als seus defensors, ni al arcaldé de la vila, ni al jefe de ordre públich senyor Freixa, ni molt menos als periodistas. Aixís s'ha estalviat lo públich la relació de detalls sempre dolorosos y repugnants.

Una generació immensa bullia per Vilafranca algunas horas avants de l'execució. Se paralisaren los traballs; cessá la circulació de carruatges pels carrers immediats al siti de l'execució; y molts pobles de la comarca hi assistiren en massa. Sembla que alguns rectors, diumenje, recomenaren al seus feligresos la necessitat d'anar á presenciar un espectacle tan horrendo.

Acompanyats de una verdadera professó de cucurullas y un Sant Cristo y de forsa pública bastant numerosa, los quatre reos sigueren conduhits desde la presó al patibul que s'aixecava prop de la via férrea en un siti conegut per camp de 'n Sariol, montats en quatre carretas endoladas. La Teresa Penas s'apoyava en un capellá; en Puig y l'Esteve estavan més morts que vius, y algú creu que morts enterament, á jutjar pels moviments del seu cos al sotraqueig dels carros. L'únic qu'estava enter era 'l Batlle, que cridava contra 'ls que l'havian delatat y 's planyia de que 'l principal culpable hagués obtingut l'indult.

Una munió immensa omplia 'ls carrers del tránsit y 'l camp de l'execució. May á Vilafranca se havia vist tanta gent reunida, ni en los dias de fira, ni en los de festa major. Las fondas y hostals no pogueren donar l'abast.

Lo butxi Nicomedes Méndez enlestí la feyna esferehidora á tota pressa, y fins á las quatre de la tarde, quedaren exposats al públich, los cadáveres agarrotats dels quatre reos.

Doném de aquest fet que tant ha impresionat al públich de

la comarca del Panadés, la reproducció de una fotografia instantánea obtinguda per nostre estimat coloborador senyor Rus.

X.

ou mesos ha estat á Cuba 'l general Martinez Campos.

¡Nou mesos!... Exactament lo temps que dura l'embrás de una partera.

¡Y quin part mes desgraciad!... A pesar dels grans cuidados que ab ell s'han tingut: á pesar de haverse'l atés en tot y per tot, sense reparar en gastos ni en sacrificis, la seva sort ha sigut pitjor que la de las montanyas de la fábula.

Aquestas van parir *ridiculus mus*, es á dir: una rata ridícula. Y ell no ha pogut parir res corpóreo: ell s'ha limitat á parir una frase:—«Confesso 'l meu fracás.»

A Melilla va demostrar lo molt aficionat qu'era á la missa.

A Cuba acaba de posar de relleu á las sevas aficions á la confessió.

Ara no mes falta que com á polítich l'*extremaun-cihin*, perque puga anarse'n al cel en cos y ánima y ab los papers ben despatxats.

Un recort.

Quan van caure del ministeri 'ls dos germans siamesos Bosch-Romero, baix lo pes feixuch de las immoralitats comesas en l'Ajuntament de Madrid, per no tenir que confessar que 's devia la cayguda á una causa tan lletja, de acort ab en Cánovas, en Romero va dir que 's retirava per no estar conforme ab la política seguida á Cuba pel general Martinez Campos.

El mateix Cánovas va encarregar-se de fer pública aquesta declaració del seu camarada.

**

Ha transcorregut apenas un mes y al últim lo govern enter ha hagut de confessar que tampoch estava conforme ab la política del general.

Pero 'ls ministres no han abandonat las carteras.

En Romero diu avuy:—Ha triunfat la meva tendencia.

¡Y s'aixeca com una estátua per sobre del mateix

Cánovas, tenint per pedestal lo pilot d' escombrarias procedent del municipi de Madrid!

¡Digna apoteosis de la gran comedia conservadora!

Menjava turróns dels bons
y als seus amichs ne donava;
pro al país de la guayaba
se li acaban els turróns.

Regressa á bordo del *Alfonso XII*.

¡Hi ha Providencia!

A bordo de *Alfonso XII* va embarcar á la nació; es molt just que ara li embarquin á n' ell.

Apenas va saberse á la Habana 'l nombrament de Capitá general de la Isla de Cuba havia recaygut en lo general Weyler, á centenars de individuos sospitosos, va faltarlos temps per embarcarse en un vapor, trasladantse á las costas dels Estats Units.

Bon vent... y qui sigui confrare, que prengui *pas-satje*.

Agafin la guitarra, y cantin:

«Generalitos que vienen
y generales que van,
si en el camino se encuentran
¡qué de cosas se dirán!...»

Al héroe de Sagunto l'han fet marxar de Cuba, sense dir qu'ell haja dimitit, ni consignar tampoch que 'l govern l'haja rellevat.

Per cubrir l'expedient s'ha adoptat la fórmula de nombrarlo *President del Consell supré de Guerra y Marina*.

Posats á disfressar las cosas, casi hauria sigut millor crear un *Consell supré de Pau y dels Banys de Mar* y conferirli la presidencia vitalicia.

Segons diu un telegrama, son molts los elements polítichs que 's preparan á fer una recepció entussiasta á un general que torna de Cuba ab la faixa entre las camisas.

A veure, entenemnos: ¿de qué 's tracta? ¿D'una recepció ó de un enterro?

ANTONI LOPEZ, editor.—Rambla del Mitj, 20.

A. Lopez Robert, impresor.—Asalto, 63.—Barcelona.